

De bibliotheek van geheime dromen

meulenhoff.nl

Michiko Aoyama

*De bibliotheek
van geheime dromen*

ROMAN

Vertaling uit het Japans door Elbrich Fennema

MEULENHOF

De vertaler ontving voor deze vertaling een werkbeurs van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

ISBN 978-90-290-9590-7

ISBN 978-94-023-1916-3 (e-book)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Osagashimono wa toshoshitsu made*

Omslagontwerp: Pinta Grafische Producties

Omslagbeeld: Léa le Pivet

Vormgeving binnenwerk: Steven Boland

© 2020 Michiko Aoyama

© 2023 Nederlandse vertaling Elbrich Fennema en Meulenhoff

Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

I

Tomoka, eenentwintig jaar,
verkoopster dameskleding

‘Ik heb een vriendje,’ appt Saya me. Als ik vraag ‘Wat voor iemand?’ antwoordt ze alleen maar ‘arts’.

Geen woord over zijn uiterlijk, geen woord over zijn karakter. Ze schakelde meteen door naar zijn beroep. Terwijl je artsen ook in soorten en maten hebt.

Nou ja, ze zou wel denken dat dit de snelste manier was om deze man te omschrijven. Dat zijn beroep meteen ook iets zei over zijn karakter. Ik moet toegeven dat ik dat ook wel een beetje begrijp in het geval van een arts. Al is mijn beeld alleen maar een stereotype, of misschien juist hoogstpersoonlijk.

Wat voor karaktereigenschappen zouden mensen mij eigenlijk toedichten op grond van mijn beroep? Zou iemand die mij niet kent kunnen denken dat hij dan iets van me weet?

Op het scherm van mijn smartphone, tegen een licht hemelsblauwe achtergrond, komt in brokjes meer infor-

matie binnen over haar nieuwe vriendje. Ze heeft hem ontmoet op een feestje.

Saya is een vriendin van vroeger. We raakten bevriend toen we samen op de middelbare school zaten. Ook nadat ik naar Tokyo was verhuisd om te studeren en er vervolgens bleef werken, hielden we contact.

‘Hoe gaat het met jou, Tomoka?’

Mijn vingers stikken even bij dit berichtje van Saya. Het houdt niet over.

Ik typ ‘pr’ en in mijn scherm verschijnt ‘prima’. Ik klik gewoon op ‘verzenden’. Terwijl ik eigenlijk van plan was ‘prutzooi’ te antwoorden.

Ik werk bij Eden. Bij deze hypermarkt, vernoemd naar het paradijs, sta ik elke dag in een zwart vest en strakke rok achter de kassa en bedien ik klanten. In het voorjaar, in de zomer, in de herfst, en komende winter ook. Ik werk hier sinds mijn afstuderen, nu een half jaar, en het is in een oogwenk omgevlogen.

Het is inmiddels november en in de winkel staat de verwarming aan. Mijn voeten voelen klam, met een panty aan in strakke pumps. Mijn op elkaar geperste tenen zijn zwetend aan het verschrompelen.

Ik denk dat alle vrouwen die in een uniform hun werk doen deze gevoelens wel ongeveer zullen herkennen, maar waar Eden uniek in is, is de koraalroze blouse. De kleur van perzik met een zweem van oranje. Tijdens de introductieperiode is ons uitgelegd dat deze kleur is gekozen door een beroemde kleurstylist. Niet alleen om de heldere en vriendelijke uitstraling, maar ook omdat het een kleur is die ‘vrouwen van een zekere leeftijd goed

staat'. Nu ik op de werkvloer sta, kan ik dat ten volle beamen.

'Mijn pauze zit erop. U bent nu aan de beurt, mevrouw Fujiki,' zegt de parttimer Numauchi wanneer ze terugkomt naar de kassa. Haar geretoucheerde lippenstift glanst vochtig.

Ik ben werkzaam op de afdeling damesmode. Numauchi is een veteraan die er al twaalf jaar werkt. Vorige maand zei ze dat ze bij haar volgende verjaardag 'dubbele ogen gooit'. Ze zal, schat ik zo, geen vierenzeventig of zesenzeventig worden, maar vijfenvijftig. Ongeveer de leeftijd van mijn moeder.

Uiteraard staat de koraalroze blouse mevrouw Numauchi goed. Deze blouse is gekozen met het oog op de leeftijd van de meerderheid van het vrouwelijke personeel – parttimers zoals zij.

'Mevrouw Fujiki, u bent de laatste tijd steeds maar nipt op tijd terug van uw pauze. Houdt u de tijd in de gaten!'

'Het spijt me...'

Mevrouw Numauchi is een soort leidersfiguur onder de parttimers en werpt zich op als waker over het moreel. Ik vind dat ze nogal zeurt over kleinigheden, maar omdat ze altijd gelijk heeft, valt er niets tegenin te brengen.

'Nou, dan neem ik nu pauze.'

Ik buig licht naar mevrouw Numauchi en loop weg bij de kassa. In het voorbijlopen zie ik dat een aantal spullen niet netjes ligt uitgestald en op het moment dat ik mijn hand uitstrek om ze te herschikken, word ik aangesproken door een klant: 'Mag ik iets vragen?'

Ik draai me om en daar staat een vrouw die, schat ik, ongeveer zo oud is als mevrouw Numauchi. Ze draagt geen make-up, ze heeft een behoorlijk afgedragen donsjack aan en op haar rug bungelt een versleten rugzak.

‘Welke zal ik kiezen?’ Ze heeft in elke hand een truitje en tilt ze om beurten omhoog. Het ene is roodpaars met een v-hals, het andere is een bruine coltrui.

In tegenstelling tot een boetiek spreken wij hier niet uit onszelf klanten aan. Daar ben ik dankbaar voor, maar uiteraard ontkom ik er niet aan om te reageren als een klant me iets vraagt.

Had ik me nou maar niet bekommerd om de spullen die er rommelig bijlagen en was ik maar meteen doorgelopen op weg naar mijn pauze, bedenk ik met spijt. Ondertussen bekijk ik de twee truitjes met een ‘Ja, inderdaad...’, en wijs naar de roodpaarse v-hals.

‘Is deze niet leuk, zo lekker vrolijk?’

‘Vindt u? Is hij niet te opzichtig voor mij?’

‘Nee hoor, dat vind ik niet. Maar als u liever iets neutraals hebt, dan is deze bruine trui met zijn lekkere warme col een goede keus.’

‘Die vind ik juist wat aan de saaie kant.’

Deze vruchteloze uitwisseling gaat een tijdje door. Als ik voorstel om ze anders even te passen, antwoordt ze dat ze dat te veel gedoe vindt. Ik onderdruk een zucht en wijs naar de roodpaarse trui.

‘Ik vind dit een mooie kleur en ik denk dat hij u goed staat.’

Deze woorden brengen eindelijk een omslag teweeg.

‘Vindt u?’

Ze staart een poosje naar de roodpaarse trui en kijkt dan op.

‘Nou, dan denk ik dat ik deze neem.’

De klant gaat in de rij staan bij de kassa. Ik vouw de bruine trui op en leg hem terug op zijn plek. Van mijn kostbare drie kwartier pauze zijn de eerste vijftien minuten al om.

Als ik door de personeelsdeur naar achteren loop, passeer ik een werknemer van een merkwinkel voor jongeren. Een mooie, wijde, mosgroen-met-wit-geruite rok wappert om haar benen. Ze werkt op dezelfde verdieping met dameskleding als ik, maar de verkoopsters van merk winkels dragen altijd leuke kleding. Het zullen wel spullen uit hun collectie zijn. Ze draagt een blouse in country-stijl en heeft haar haar in een paardenstaart. Eden voelt zowaar een beetje hip met meisjes zoals zij op het werk.

Ik loop even de lockerroom binnen, pak mijn plastic boodschappentas voor in de pauze en ga naar de personeelskantine.

Het menu van de personeelskantine bestaat uit soba en udon, curry en een wekelijks wisselend menu met iets uit de frituur. Ik heb er een paar keer gegeten, maar toen de oudere vrouw van de kantine me een keer de verkeerde bestelling gaf en ik haar erop wees dat ze zich vergiste, bejegende ze me zo bruusk, dat ik er niet graag meer eet. Sindsdien koop ik meestal onderweg een broodje bij een to-go-winkel en dat eet ik hier op als lunch.

Overal in de kantine springen de koraalroze blouses in het oog. Ertussen zitten witte overhemden van het

mannelijke personeel en modieuze kleren van de merk-winkels.

Vlakbij waar ik zit klinkt een snerpend gelach op. Het is een groepje van vier parttimers. De vrouwen in uniform voeren een geanimeerd gesprek over hun mannen en hun kinderen. Ze hebben het naar hun zin, zo te zien. Vanuit het perspectief van de klant zal ik ook worden gezien als een lid van de ‘koraalroze brigade’, maar eerlijk gezegd boezemen deze vrouwen me angst in. Ik heb het gevoel dat ik het altijd tegen hen af zal leggen. Daarom zit er niets anders op dan te zorgen dat ik niet met ze in aanvaring kom.

Ik geloof dat ik, op een of andere manier, een beetje een vreemde eend in de bijt ben...

Er is maar één reden dat ik bij Eden ben gaan werken: het was het enige bedrijf dat me een baan aanbood.

Het bedrijf leek me wel wat. Maar dat gold niet alleen voor Eden. Omdat ik toch nergens speciaal goed in was, maakte het me niet zo veel uit wat het zou worden.

Het aanbod van Eden kwam op een moment dat ik het na zo’n dertig afwijzingen helemaal beu was, dus ik besloot het aan te nemen en te stoppen met solliciteren. Voor mij was op dat moment de belangrijkste overweging dat ik in Tokyo kon blijven wonen.

Niet dat me in Tokyo iets groots voor ogen stond wat ik wilde bereiken. Het was meer dat ik niet terug wilde naar de provincie, dan dat ik per se in Tokyo wilde zijn.

Mocht je de moeite nemen om de plek te bekijken waar ik geboren ben, heel ver van Tokyo vandaan, dan zie je rijstveld na rijstveld na rijstveld. Over de enige

hoofdweg is het een kwartier rijden van ons huis naar de dichtstbijzijnde winkel. Tijdschriften arriveren er met een paar dagen vertraging en een bioscoop of een modezaak is er niet. Er is niets dat de naam restaurant verdient, alleen een lunchroom. Vanaf dat ik naar de middelbare school ging, vond ik het er zo saai dat ik er zo snel mogelijk weg wilde.

De invloed van de dramaserie die te zien waren op de enige vier tv-kanalen die we konden ontvangen, was groot. Als ik maar eenmaal in Tokyo was, op de plek waar alles zich afspeelde, zou mijn leven even modieus en dramatisch zijn als dat van de actrices. Daarom studeerde ik hard en deed ik toelatingsexamen voor een hogeschool in Tokyo.

Niet lang nadat ik naar Tokyo was verhuisd, begreep ik dat dat een illusie was, maar dat er binnen een straal van vijf minuten lopen talloze winkels waren en dat er elke drie minuten een trein kwam, was een droom. In ieder geval kon je overal je dagelijkse spullen en kant-en-klare etenswaren krijgen. Aan dit gemakkelijke leven was ik volledig gewend geraakt. Ik kwam te werken bij een vestiging van Eden die maar één halte verwijderd was van waar ik woonde, dus ook het forenzen was een fluitje van een cent.

En toch. Af en toe vroeg ik me af hoe het verder moest.

Zowel de brandende impuls toen ik besloot naar Tokyo te gaan, als de opwindende toestand toen dat lukte, waren inmiddels tot schuim vervluchtigd en verdwenen.

Vrijwel niemand uit mijn oude omgeving was in Tokyo gaan studeren. Iedereen was enthousiast en fel-

citeerde me hoe 'geweldig' het was, maar uiteindelijk was er helemaal niets geweldigs aan.

Er was niets wat ik graag wilde doen, of waar ik blij van werd, en ik had ook geen geliefde, ik wilde alleen geen leven leiden zonder comfort, en als ik terugging naar de provincie had ik niets.

Zou ik gewoon maar bij Eden blijven en daar zo'n beetje de jaren aaneenrijgen? Zou ik in de koraalroze blouse, zonder doel en zonder droom, oud worden? Omdat ik op zaterdag en zondag moest werken, zag ik ook mijn vrienden steeds minder vaak en hoewel het misschien niet alleen daardoor kwam, had ik geen vriendje.

Een nieuwe baan.

Deze woorden waren al een paar keer vluchtig door mijn hoofd gebuiteld. Maar ik realiseerde me dat daar een buitengewone inspanning voor nodig was en de kracht om in beweging te komen bleef uit. Inderdaad, die fundamentele kracht had ik niet. Ik zag er al tegenop om een cv te moeten schrijven.

Om te beginnen: zou er voor iemand als ik, een pas afgestudeerde die alleen bij Eden een baan aangeboden had gekregen, werk zijn om ergens in te kunnen stromen?

'Hé, Tomoka,' zegt Kiriya, die met een dienblad aan komt lopen. Kiriya is een jongeman die bij de balie van het brillenmerk ZAZ werkt. Hij is vijfentwintig, vier jaar ouder dan ik, en hij is de enige op deze werkplek met wie ik openlijk kan praten.

Kiriya is vier maanden geleden in deze vestiging komen werken. Hij is geen werknemer van Eden, maar van ZAZ, en omdat hij af en toe wordt opgeroepen om

op andere vestigingen bij te springen, heb ik hem al een tijdje niet gesproken.

Op zijn dienblad staat het weekmenu met gefrituurde horsmakreel en ook nog een kom udon met vlees. Kiri-yama is mager, maar hij eet veel.

‘Hoe is ’t hier? Alles goed?’

‘Jawel.’

Kiryama gaat tegenover me zitten. Het smalle, ronde montuur van zijn bril staat hem goed en zijn blik is warm. Ik vind dat hij geknipt is voor zijn werk. Trouwens, ik heb ergens opgevangen dat Kiri-yama pas sinds kort voor ZAZ werkt.

‘Meneer Kiri-yama, wat voor werk deed u hiervoor?’

‘Ik? Nou, ik maakte tijdschriften. Redactiewerk, artikelen schrijven.’

‘Wát?’ Ik ben perplex. Kwam hij uit de uitgeverwereld? Ogenblikkelijk vind ik deze vriendelijke, positieve jongen een intelligente man van de wereld. Ik betrap me erop dat ik me een beeld vorm op grond van iemands beroep, al was het alleen maar zijn vorige beroep.

‘Hoezo verbaast je dat?’

‘Nou, dat is toch een toffe baan?’

Kiryama grinnikt even en slurpt van zijn udon. ‘Bij een brillenwinkel werken is ook heel tof.’

‘Natuurlijk.’ Ik lach ook en neem een hap van mijn worstenbroodje.

‘Volgens mij is “tof” een van je lievelingswoorden.’

‘Is dat zo?’

Misschien heeft hij wel gelijk.

Toen Saya me appte over haar vriendje, had ik inderdaad ook een paar keer ‘Tof!’ geantwoord. Blijkbaar

vond ik alles wel 'tof'. Ook als er geen sprake was van een uitzonderlijk talent, grote kennis, of een unieke vaardigheid die niet iedereen heeft.

Ik neem een slok van mijn melk met aardbeiensmaak en fluister dan dat ik overweeg om te stoppen bij Eden. Kiriyaama's wenkbrauwen gaan omhoog.

'Hoe dat zo? Zoek je een nieuwe baan?'

Ik aarzel even, en dan antwoord ik zachtjes: 'Nou, laat ik het zo zeggen, de laatste tijd denk ik daar wel eens over na.'

'Weer in de dienstverlening?'

'Ja. Maar dan liever op een kantoor. Zonder uniform, zaterdag en zondag vrij, met mijn eigen plekje. Bij een tentje in de buurt lunchen met collega's, roddelen over de baas bij de koffieautomaat.'

'Er doemt nog geen beeld op van wat voor werk je gaat doen,' schampert Kiriyaama. Maar daar valt niets aan te doen, want ik weet zelf niet hoe dat werk eruit zou moeten zien.

'Als werknemer met een vast contract kun je na een paar jaartjes doorbijten toch doorstromen naar het hoofdkantoor?'

'Daar heb je gelijk in.'

Bij Eden moest je na indiensttreding minstens drie jaar op de werkvloer staan. Nadat je daar praktijkervaring had opgedaan, kon je een voorkeur aangeven en inderdaad was doorstromen naar het hoofdkantoor een van de carrièremogelijkheden. Bij algemene zaken, of bij personeelszaken, of inkoper bij de afdeling productontwikkeling, of bij evenementenplanning. Het soort kantoorwerk waar ik het net over had gehad.

Maar ik had gehoord dat het in de praktijk niet vaak voorkwam dat je voorkeur werd ingewilligd. Het meest realistische is dat je promotie maakt tot ‘afdelingschef’ bij het filiaal waar je werkt. Zoals het geval was bij mijn meerdere, meneer Uwashima, een man van wie geen enkel initiatief uit ging. Als ik naar hem keek, een vijfendertigjarige die inmiddels vijf jaar afdelingschef was, dan dacht ik, vriendelijk uitgedrukt: wil ik dat? Het heette dan wel promotie, maar in feite bleef het werk hetzelfde terwijl je verantwoordelijkheden toenamen, en in de eerste plaats betekende het de parttimers in het gareel houden. Ik huiverde al als ik er alleen maar aan dacht. Het salaris was mogelijk iets hoger, maar ik zag het mezelf niet doen.

‘Hoe heb je deze baan bij ZAZ gevonden?’ vraag ik aan Kiriyaama.

‘Ik heb me ingeschreven op een vacaturesite. Er kwamen best veel aanbiedingen. En daar heb ik er een uit gekozen.’

Kiriyaama opent zijn smartphone en laat me de site zien.

Als je je voorwaarden voor je gewenste baan, je ervaringen en je vaardigheden invulde, kreeg je per mail bericht van daarbij passende vacatures. Ik bekijk het formulier en het is vrij gedetailleerd. Diploma’s, taalvaardigheidsscores, rijbewijs... Met hokjes ernaast om aan te vinken.

‘Ik geloof niet dat ik taalvaardigheden heb. Mijn score voor Engels is niet meer dan niveau 3.’

Had ik nou maar mijn rijbewijs gehaald. In de provincie, waar je zonder auto geen leven hebt, gaat ieder-

een doorgaans meteen na het eindexamen de hele voorjaarsvakantie op autorijles. Omdat in mijn geval toch al vaststond dat ik naar Tokyo zou gaan, had ik dat niet gedaan, met het idee dat ik het toch niet nodig had. Voor Engelse vaardigheid heb ik op de middelbare school een min of meer verplichte test gedaan, maar niveau 3 stelde natuurlijk niets voor.

Als ik het formulier doorkijk, zie ik dat het hoofdstuk ‘computervaardigheden’ verder is onderverdeeld: Word, Excel, PowerPoint. Het rijtje gaat verder met dingen waar ik nog nooit van heb gehoord.

Ik heb wel een laptop. Op de hogeschool heb ik die wel gebruikt voor verslagen en opdrachten. Maar sinds ik werk is er geen aanleiding meer om zulke documenten te schrijven. Daarna begaf mijn router het opeens en toen heb ik wel een nieuwe gekocht, maar omdat ik er niet goed uitkwam hoe ik die aan mijn wifi moest koppelen, heb ik het er verder bij laten zitten. Ook zonder laptop red ik me wel, want het meeste lukt wel op mijn smartphone.

‘Ik denk dat ik met Word wel uit de voeten kan, maar van Excel weet ik niets.’

‘Als je op een kantoor wilt werken, moet je eigenlijk wel met Excel overweg kunnen.’

‘Maar zo’n opleiding is toch heel duur?’

Dan zegt Kiriyama iets wat ik niet verwacht: ‘Je hoeft geen opleiding te volgen. Er zijn ook allerlei gemeentelijke faciliteiten waar je het kunt leren. Die bieden goedkope lessen aan voor hun eigen inwoners.’

‘Goh, is dat zo?’

Terwijl ik een prop maak van mijn lege broodzakje,

werp ik een blik op mijn horloge. Ik heb nog maar tien minuten over. Ik wil nog naar het toilet en als ik niet drie minuten van tevoren bij mijn balie terug ben, wordt mevrouw Numauchi vast boos op me.

Ik drink mijn melk met aardbeismaak op en maak aanstalten om te gaan.

Als ik die avond op mijn smartphone zoekwoorden in-typ als ‘Hatori’ (het stadsdeel waar ik woon), ‘burger’ en ‘computerklas’, levert dat tot mijn verbazing een heleboel zoekresultaten op. Zo veel aanbod is er blijkbaar.

Mijn oog blijft hangen op iets wat ‘Hatori Community House’ heet. Ik zoek het adres op en het blijkt vlak bij mij in de buurt te zijn. Het is bij een basisschool op nog geen tien minuten lopen bij mij vandaan.

Als ik de homepage raadpleeg, blijken er allerlei cursussen en evenementen te worden georganiseerd. Schaken, haiku, euritmie, hoela-dansen, gymnastiek. Er is een relatief groot aanbod aan bloemschikken en korte cursussen. Als je inwoner van Hatori bent, mag je meedoen, zo te zien.

Goh, dat er naast de basisschool iets als dit zit. Ik woon hier nu bijna drie jaar, maar dat wist ik helemaal niet.

De computerlessen worden zo te zien gegeven in de aula. Je kunt je eigen laptop meenemen, een exemplaar lenen kan ook. Deelname kost tweeduizend yen per keer. Het is elke woensdagmiddag, van twee tot vier uur. Je krijgt individuele begeleiding en zo te zien kun je zo vaak komen als je wilt. Voor mij komt het goed uit dat het op

een doordeweekse dag is, en niet in het weekend. In mijn rooster voor komende week heb ik op woensdag vrij.

‘Beginnelingen zijn van harte welkom. Van harte aanbevolen voor mensen die in hun eigen tempo willen leren. De docent geeft individuele begeleiding. Vanaf hoe je computer werkt en hoe je Word en Excel gebruikt, tot aan het maken van een homepage en programmeren; je kunt het hier allemaal leren. Met docent Gonno.’

Dit zou best iets voor mij kunnen zijn.

Ik open het inschrijfformulier en vul het in. Hoewel ik nog niets heb gedaan, zie ik in gedachten toch een versie van mezelf opdoemen die Excel onder de knie heeft, en voor het eerst in tijden voel ik me uitgelaten.

Twee dagen later, op woensdagmiddag, ga ik met mijn laptop naar de basisschool.

Volgens de aanwijzingen op de site kom ik, als ik het kanaal volg dat om de school heen loopt, bij een smal weggetje en daar is de ingang. Het is een wit gebouw van twee verdiepingen. Boven een glazen deur zit een klein afdakje en er hangt een bord waar ‘Hatori Community House’ op staat.

Ik doe de deur open. Meteen bij de ingang is de receptie en achter de balie zit een oudere man met een weelderige bos grijs haar. Achter hem is een kantoor en daar zit een vrouw met een bandana om haar hoofd aan een bureau schrijfwerk te doen.

Ik spreek de oude man aan: ‘Ik kom voor de computerles.’

‘Ja, wilt u dit dan even invullen? De cursus is in lokaal A.’ De oude man wijst op een map die op de balie ligt. Daarin zit een formulier met kolommen waar bezoekers hun naam, het doel van hun komst en het tijdstip van aankomst en vertrek noteren.

Lokaal A is op de begane grond. Als ik bij de balie doorloop, kom ik bij een soort lobby-achtige ruimte. Daar ga ik rechtsaf en dan is het meteen het eerste zaaltje. Als de schuifdeur opengaat, kan ik naar binnen kijken. Aan een lange tafel zit al een vrouw met springerig haar die ietsje ouder is dan ik en tegenover haar zit een man met een hoekig gezicht. Ze hebben hun laptop al opengeklapt.

Ik ging ervanuit dat de docent een man zou zijn, maar het blijkt een vrouw. Juf Gonno. Als ik zeg hoe ik heet, lacht ze me vriendelijk toe.

‘Ga maar zitten waar je wilt.’

Ik ga aan de hoek van de tafel zitten, aan dezelfde kant als waar de vrouw zit. Zowel de oudere man als de vrouw gaan helemaal op in waar ze mee bezig zijn, zonder op mij te letten.

Ik klap de laptop die ik heb meegenomen open. Voor de zekerheid had ik hem thuis maar weer eens opgestart. Het duurde best een poosje voor hij in beweging kwam, maar dat was misschien omdat het zo lang geleden was dat ik hem had opgeladen. Uiteindelijk leek hij het zonder haperen te doen.

Maar omdat ik altijd mijn smartphone gebruik, kan ik totaal niet meer overweg met een toetsenbord. Misschien moet ik zelfs Word weer gaan oefenen.

‘Mevrouw Fujiki, het klopt toch dat u Excel wilt le-

ren gebruiken?’ Ze zouden haar wel hebben doorgegeven dat ik dat bij mijn aanmelding had aangegeven. Juf Gonno bekijkt mijn laptop.

‘Dat klopt,’ zeg ik. ‘Maar op mijn laptop zit geen Excel.’

Juf Gonno kijkt even naar mijn scherm en beweegt wat heen en weer met de muis.

‘Jawel hoor, Excel zit erop. Ik zal een short cut voor je aanmaken.’

Aan de rand van het scherm verschijnt een groen, vierkant icoontje. Met de X van Excel erin.

Ik ben verbaasd. Had deze laptop Excel verborgen gehouden?

‘Zo te zien gebruikt u Word. Daarom leek me dat Office er wel op zou zitten.’

Zat Office erop? Ik weet niet waar ze het over heeft, maar het maakt me niet uit. Het was me toen ik op de hogeschool zat niet gelukt om zelf Word te installeren, dus toen had ik een vriend uit mijn klas gevraagd om het voor me te doen. Dat krijg je ervan als je het aan anderen overlaat.

Twee uur lang leer ik, met hulp van de juf, vanaf stap één Excel. Terwijl juf af en toe langsgaat bij de twee andere leerlingen, ontfermt ze zich vooral over mij, het nieuwe gezicht.

De grootste ontdekking is dat, door alleen maar de hokjes in te sluiten waar getallen staan en dan op de toets te drukken, in één klap het totaal tevoorschijn komt. Als ik, onder de indruk van zo’n handige functie, spontaan ‘Goh!’ uitroep, glimlacht juf Gonno meelevend.

Terwijl ik volgens de instructies aan het oefenen ben,

hoor ik de conversatie tussen de juf en de andere leerlingen. Het lijkt erop dat ze allebei al vaker naar deze cursus zijn geweest. De oude baas is een site aan het maken over wilde bloemen, en de vrouw is blijkbaar van plan om een webwinkel te openen.

Dat er al die tijd dat ik lanterfantend mijn tijd verded, mensen waren die, zo dichtbij, in dit kleine lokaaltje, actief iets aan het leren waren! Bij deze gedachte voel ik me nog sneuer.

Tegen het einde zegt juf Gonno tegen me: 'Ik heb niet speciaal een lesboek voor je klaarliggen, maar ik kan je wel een boek aanraden. Kijk straks ook vooral in de boekwinkel of in de bibliotheek of je andere boeken ziet die je bruikbaar lijken.' Terwijl ze een computergids voor me omhooghoudt, vervolgt ze met een glimlach: 'Hier in het Community House hebben we trouwens ook een bieb.'

Bieb.

Dit woord heeft een vriendelijke klank, die me terug lijkt te voeren naar mijn studententijd.

De bibliotheek.

'Kan ik daar ook boeken lenen?'

'Ja, alle inwoners van Hatori. Maximaal zes boeken, met een uitleentermijn van twee weken, als ik me niet vergis.'

De oude baas roept de juf. Juf Gonno loopt naar hem toe.

Ik schrijf de titel op van het boek dat juf me heeft aangeraden, klap mijn laptop dicht en verlaat het lokaal.

De bibliotheek is op de begane grond, helemaal achterin.

Ik passeer twee leslokalen en een Japanse kamer, en dan moet het de ruimte naast het keukentje zijn.

Op de muur boven de ingang zit een bord waarop ‘bibliotheek’ staat en de brede schuifdeuren staan open.

Als ik steeds naar binnen kijk, staan daar in een ruimte zo groot als een klaslokaal rijen met boekenkasten. Meteen links is een balie. In een hoekje staat een bord met ‘UITLENEN | INLEVEREN’ erop.

Een meisje dat klein van stuk is met een blauw schort om zet in de boekenkast tegenover de balie boeken terug. Vastberaden spreek ik haar aan: ‘Neem me niet kwalijk, maar waar vind ik boeken over computers?’

Het meisje kijkt meteen op. Ze oogt zo jong als een middelbareschoolleerling en ze heeft verbazingwekkend grote ogen. Het uiteinde van haar paardenstaart deint op en neer. Op het naamplaatje dat op haar borst zit gespeld staat ‘Nozomi Morinaga’.

‘Boeken over computers, zegt u? Dat is deze kant op.’

Met een stapeltje boeken in haar handen leidt Nozomi Morinaga me langs een leestafel naar een grote boekenkast langs de muur.

Computer. Talen. Diploma’s. Met onderverdelingen is het heel overzichtelijk gerangschikt.

‘Dank u wel.’

Terwijl ik mijn ogen over de boeken laat dwalen, zegt Nozomi met een glimlach: ‘Als u advies nodig hebt, dan kunt u achterin onze bibliothecaris vinden.’

‘Advies?’

‘Ja. Als u een boek zoekt over een bepaald onderwerp, dan kunt u met haar overleggen en dan helpt ze u om boeken te vinden.’

‘Dank u wel,’ knik ik naar Nozomi. Ook zij buigt licht haar hoofd, en gaat dan weer terug naar haar boekenplanken.

Ik bekijk de plank met computerboeken. Het boek dat juf Gonno me had aangeraden staat er niet bij. Ik kan onmogelijk zelf beoordelen welk boek dan geschikt is, dus ik besluit het de bibliothecaris te vragen.

Nozomi had gezegd dat die achterin te vinden was. Als ik terugloop naar de balie en achterin kijk, zie ik een afscheidingswand. Daarachter hangt aan het plafond een bord met ‘INFO’ erop.

Ik loop ernaartoe, passeer de afscheidingswand en dan sta ik met grote ogen te kijken. Daar zit, ingebouwd tussen de afscheidingswand en een L-vormige balie, de bibliothecaris.

Ze is een enorme, enorm grote vrouw. Ze is niet zozeer dik, maar vooral groot. Ze is bleek, haar kin gaat naadloos over in haar nek, ze heeft een beige schort om en daaroverheen draagt ze een breed, roomkleurig vest. Haar gestalte doet me denken aan een witte beer in winterslaap in haar hol. Haar haar zit strak in een klein knotje boven op haar hoofd. Daarin zit één haarspeld gestoken, en aan het uiteinde daarvan bungelen drie kwastjes met mooie versieringen van witte bloemetjes. Ze zit voorovergebogen en lijkt ergens mee bezig, maar hiervandaan kan ik het niet goed zien.

Op een naambordje dat om haar hals hangt staat Sa-yuri Komachi. Wat een lieve naam.

‘Eh, mag ik...’ Als ik dichterbij kom en haar aanspreek, slaat mevrouw Komachi alleen haar ogen even naar me op. Haar blik, met een witte rand onder in haar ogen, is zo scherp dat ik verstijf. Over de balie heen zie ik dat haar handen boven een matje ritmisch prikken in iets ronds ter grootte van een pingpongbal.

Wat is ze aan het doen? Een vloek over iemand aan het uitspreken?

Onwillekeurig begin ik bibberig te stamelen. ‘La-laat maar,’ breng ik uit. Ik sta al op het punt om me om te draaien. Dan zegt mevrouw Komachi:

‘Waar bent u naar op zoek?’

Ik ben gegrepen door haar stem.

Hoewel haar manier van spreken onnadrukkelijk is, zit er een innemende warmte in en mijn aandrang om weg te lopen is verdwenen. Ze glimlacht er niet eens bij, maar toch geven de woorden van mevrouw Komachi een merkwaardig gevoel van veiligheid dat heel solide voelt.

Waar ben ik naar op zoek?

Wat zoek ik?

Nou, ik ben op zoek naar werk, of naar mijn eigen talenten. Maar ik denk niet dat ik daar antwoord op krijg van bibliothecaris Komachi als ik daarover begin. Ik snap best dat ze haar vraag zo niet heeft bedoeld.

‘Nou, een boek over hoe je een computer gebruikt...’

Mevrouw Komachi trekt een donkeroranje doos die vlak bij haar staat naar zich toe. Het is een verpakking van Honeydomes-koekjes, met een zeshoekig patroon en witte bloemetjes erop. Deze klassieker van koekjespro-